

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	42626 Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	42626
Назва ОП	Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.02 Мова і література (російська)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Овсієнко Людмила Миколаївна, Новік Крістіна Іванівна, Корновенко Лариса Віталіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.02.2021 р. – 17.02.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://sspu.edu.ua/images/2021/vidomosti_pro_samoocinyuvannya_c255b.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.sspu.edu.ua/images/2021/docs/programa_vizitu_rm_0aaa2.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП для підготовки бакалаврів «Російська мова і зарубіжна література» на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 014 Середня освіта, розроблений кафедрою російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання у 2017р. Експертна група підтвердила й доповнила факти звіту про самооцінювання. З огляду на сучасні вимоги світового ринку праці та інтереси стейкхолдерів, ОП є актуальною та збалансованою. Наявні всі нормативно-правові документи, необхідні для провадження освітньої діяльності. ОП узгоджена з місією та стратегією розвитку ЗВО й має чітко виражений євроінтеграційний вектор. Обсяг ОП відповідає встановленим законодавством нормам, що вможлиблює досягти заявлених цілей та ПРН. Структура ОП є чіткою й узгодженою, загалом сприяє формуванню індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів. У визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих ОК загалом ураховано інтереси здобувачів. ОП передбачає практичну підготовку студентів, спрямовану на міжнародний та регіональний ринок праці, ефективне формування «м'яких навичок» і реальний обсяг самостійної роботи. ОП ураховує сучасні вимоги до нового покоління українських та іноземних фахівців із російської мови, вона спрямована на формування інтегрованих знань і вмінь у галузі русистики тощо. Взаємодія зі стейкхолдерами має систематичний характер. Випускники, що отримали диплом за ОП, є конкурентоспроможними для працевлаштування. Для реалізації ОП забезпечено необхідний рівень матеріально-технічних, кадрових та навчально-методичних ресурсів. Матеріали на сайті дають вичерпну інформацію про доступ до освітньої програми всіх зацікавлених сторін. Комплексне застосування визначених форм та методів навчання загалом уможлиблює забезпечення ПРН, окреслених в ОП. Студентоцентрикований підхід реалізований у можливості навчатися за індивідуальним графіком, забезпечений правом вибору здобувачами вибіркового дисциплін, баз практик, тематики наукових досліджень. Документально врегульовані й дотримані процедури визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Урегульовано механізм залагодження конфліктних ситуацій «викладач – студент», пов'язаних з оцінюванням, порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Висока академічна і професійна кваліфікація викладачів уможливають успішну реалізацію стратегії інтернаціоналізації освітнього процесу. Освітнє середовище СумДПУ є безпечним і комфортним для життя викладачів та здобувачів вищої освіти. Керівництво закладу, НПП, випускники та здобувачі справляють позитивне враження згуртованої «Макаренківської родини», об'єднаної спільною метою та баченням перспективи розвитку університету. ЕГ отримала безперешкодний доступ до всіх матеріалів, ЗВО створив комфортні умови для роботи. Результати експертизи засвідчили достатню відповідність якісному рівню організації освітніх процесів, що загалом відповідає всім критеріям Додатку до Положення про акредитацію ОП із недоліками, що не є суттєвими.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета й цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО. Налагоджено тісні зв'язки з роботодавцями регіону, що засвідчено угодами про співпрацю та іншими документами, які підтверджують участь в обговоренні змістового наповнення ОП. Обсяг і зміст ОП відповідають вимогам законодавства і предметній сфері. Структура ОП забезпечує необхідний обсяг ОК, спрямованих на формування компетентностей, визначених НРК. Цілі ОП та ПРН визначені з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОП. ОП спрямована на формування інтегрованих знань і вмінь у галузі навчання й викладання російської мови і зарубіжної літератури, сприяє формуванню соціальних навичок здобувачів. Правила прийому на ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, враховують особливості самої ОП. Навчання й викладання на ОП відповідає принципам академічної свободи та студентоцентризованого підходу. Налагоджено зворотний зв'язок зі студентами. У робочих програмах, силабусах надано доступну й зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК. Забезпечено поєднання навчання й досліджень під час реалізації ОП. Є багаторівнева система контролю якості знань студентів, яка сприяє підвищенню об'єктивності оцінювання знань, запобігає виявам академічної недоброчесності. Позитивним є наявність у ОП адаптованого навчального плану (для українських та іноземних здобувачів), який ураховує реалізацію права кожного здобувача освіти на отримання якісної освіти. Свідченням привабливості ОП та якісної освіти є навчання декількох поколінь іноземних студентів, пов'язаних родинними зв'язками. Сильною стороною ЗВО постає наявність удокладненої системи матеріального заохочення й преміювання НПП за публікації у виданнях Scopus та Web of Science, участь у міжнародних стажуваннях; сприяння професійному розвитку викладачів і вдосконаленню викладацької майстерності через рейтингування. Кращими практиками закладу є дигіталізація навчання, гарне МТЗ, сучасний аудиторний фонд, мультифункціональний лінгафонний кабінет; електронна система документообігу, можливість користуватися фондами наукової бібліотеки та eSSPIR (електронним архівом наукових та освітніх матеріалів СумДПУ імені А.С. Макаренка), наявність безкоштовного користування електронними сервісами тощо. Сильною стороною є відповідність сайту СумДПУ вимогам якості контенту (анонсування новин, подій, інформація на 8 іноземних мовах), креативний підхід до студентів і майбутніх абітурієнтів (калькулятор ЗНО, електронний розклад) тощо. Розроблення та періодичний перегляд ОП у ЗВО врегульовано відповідними положеннями. Чіткі й зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, які послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Усі необхідні документи є у відкритому доступі на сайті ЗВО, де також оприлюднено точну та достовірну інформацію про ОП в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Матриця відповідності ПК ОП та матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП містять окремі неточності. Рекомендуємо: уточнити інформацію про ПК та ПРН в робочих програмах і силабусах дисциплін гуманітарного циклу; 2. Окремі дисципліни вибіркового блоку представлені в Каталозі як кореляти, змістовно близькі або тотожні за назвою. Рекомендуємо: увідповіднити дисципліни вибіркового блоку (уточнити назви ВД та розширити опис анотацій в кожній із них); 3. Не зовсім вмотивованим є уведення до блоку фахової підготовки ОК 8 («Основи інклюзивного навчання»). Рекомендуємо: ОК 8 поєднати із циклом психолого-педагогічних дисциплін, оскільки на вивчення педагогіки і психології передбачено 14 кредитів; 4. Відсутність у навчальному плані для іноземних студентів ОК «Іноземна мова». Рекомендуємо: «повернути» ОК «Іноземна мова» у НП для іноземних студентів, оскільки володіння міжнародною мовою є вкрай необхідною компетентністю; 5. Перелік дисциплін мовознавчого циклу, представлений на веб-сторінці кафедри на у розділі Освітній процес, потребує наповнення; більш детального опису, потребують окремі критерії дисциплін (також робочої програми / силабусу), у ВК 2.20 «Методика викладання іноземних мов» (ОП 2017 р.). Рекомендуємо: представити навчально-методичні комплекси чи ЕНК усіх обов'язкових та вибірових ОК мовознавчого циклу на сторінці кафедри; 6. Здобувачі не беруть участі в програмах академічної мобільності. Рекомендуємо: активізувати й заохотити іноземних здобувачів брати участь у програмах міжнародного обміну. 7. Відсутність у студентів чіткого розуміння про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті. Рекомендуємо: провести роз'яснювальну роботу й розглянути можливості визнання таких результатів навчання. 8. З'ясовано, що студенти-іноземці через певну власну пасивність не залучені до складу керівництва органів студентського самоврядування. Рекомендуємо продумати механізми залучення студентів-іноземців до більш тісної співпраці з органами студентського самоврядування. 9. Відсутність набору українських здобувачів освіти на ОП у 2019, 2020 р.р. через специфіку ОП. Рекомендуємо: удосконалити форми і методи профорієнтаційної роботи; обговорити перспективи й можливості для тих випускників, які залишаються працювати в Україні.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має достатньо чітко визначені цілі, що передбачають підготовку філологів, які здатні розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі російської мови і зарубіжної літератури, володіють загальними і фаховими компетентностями для застосування в професійній діяльності. Особливість ОП розробники вбачають у поєднанні сучасних, традиційних та інноваційних підходів до навчання, в урахуванні компетентнісного, практикоорієнтованого підходів до результатів навчання, у реалізації права здобувачів освіти на особистий творчий розвиток. Водночас ОП демонструє особливу увагу до формування педагогічної компетентності здобувачів вищої освіти. Окреслено відповідність цілей ОП місії та стратегії розвитку ЗВО з покликанням на Стратегічний план розвитку Університету на період 2020–2030 рр., затверджений рішенням вченої ради університету від 27.04.2020 р. (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya__b57d5.pdf). Цілі ОП загалом відповідають векторам місії ЗВО: формування системи забезпечення якісної освіти, урахування потреб міжнародного та регіонального ринків праці, забезпечення різнобічного розвитку здобувачів освіти, посилення наукового складника освітнього процесу, інтеграцію в міжнародний освітній простір – та меті: формування позитивного іміджу університету міжнародного рівня (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya__b57d5.pdf). Підготовка фахівців із російської мови і зарубіжної літератури враховує регіональні тенденції розвитку спеціальності, є інструментом збереження й поглиблення співпраці закладу з освітніми установами Туркменістану та інших країн світу (<https://sspu.edu.ua/mizhnarodne-spivrobitnytstvo>). В умовах ринкової економіки та конкурентної боротьби українських вишів як між собою, так і з іноземними освітніми установами ОП «Російська мова і зарубіжна література» на здобуття ОС «бакалавр» за спеціальністю 014 Середня освіта» для підготовки вчителів російської мови, зарубіжної літератури здатна посилити конкурентоспроможність ЗВО.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

До формування цілей освітньої програми та програмних результатів навчання залучені різні групи стейкхолдерів: здобувачі, випускники, роботодавці, академічна спільнота, що задокументовано угодами про співпрацю (<https://sspu.edu.ua/universitytet/zahalna-informatsiia/rada-robotodavtsiv>), висвітленням зустрічей (<https://fisf.sspu.edu.ua/fakultet/pro-fakultet/ekspertna-rada-steikkholderiv>) та аналізом проведених опитувань. У ході

спілкування з'ясовано, що здобувачі беруть активну участь у засіданнях науково-методичної та вченої рад факультету іноземної та слов'янської філології, відгукуються на опитування щодо розвитку й удосконалення ОП. Приємне враження справила зустріч із роботодавцями, які представляли різні потенційні сфери працевлаштування випускників. Були присутні методист із зарубіжної літератури та мов національних меншин Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти Л.М. Чхайло; директор Лебединської загальноосвітньої школи I-III ступенів №3 Т.І. Фролова, заступник директора з навчально-виховної роботи КУ Сумська класична гімназія Н.І. Гмиря; учитель російської мови і зарубіжної літератури Жовтневої спеціалізованої школи I-III ступенів Білопільського району Сумської області Л.М. Коник, учитель зарубіжної літератури вищої категорії, учитель-методист КУ ССШ I-III ступенів № 10 імені О. А. Бутка Л.Є. Сенчуріна. Роботодавці наголошували на важливості й результативності співпраці з кафедрою, акцентували увагу на тому, що співпраця постійна, взаємовигідна. Так, Л.Є. Сенчуріна продемонструвала відеофайл («Стипендіантка»), який висвітлює участь кафедри у підготовці переможниці Всеукраїнського етапу МАН, наголосила на високому рівні професіоналізму колективу кафедри. Окремі побажання й пропозиції (збільшення обсягу виробничої педагогічної практики, введення ОК Основи інклюзивної освіти) вже враховані в Переліку компонентів ОП на 2020–2021 н. р. (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/protokoli_zasidan_robocHOyi_grupi_steykholderiv_2019-2020_649af.pdf). Гарантка надала покликання на договірно-правову базу українсько-туркменських відносин). Зустрічі експертної групи з випускниками ОП та роботодавцями засвідчують урахування потреб зацікавлених сторін. Інтереси академічної спільноти враховано під час розроблення та перегляду ОП, що засвідчують відгуки, надані разом із відомостями про самооцінювання. Потреби випускників ураховано вже під час створення ОП – її цілі та програмні результати навчання спрямовані саме на те, щоб випускники були конкурентоспроможними на ринку праці як в Україні, так і в тих країнах, до яких вони повернуться після навчання. Отже, усі зацікавлені особи тією чи тією мірою залучені до реалізації й вдосконалення цілей освітньої програми.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ОП демонструє увагу до регіонального контексту й тенденцій місцевого ринку праці, урахуовуючи динаміку запиту на вчителів російської мови, зарубіжної літератури для Сумської області (<https://sspu.edu.ua/vakansii> // <http://surl.li/mcjw>, с.65), а також досвід аналогічних вітчизняних (запит на викладачів заруб. літератури закладів України (<http://surl.li/mcju>), та іноземних освітніх програм, оскільки має досвід й готує фахівців із російської мови та зарубіжної літератури для інших країн світу. Стейкхолдери наголошували, що в регіоні є постійний запит на вчителів російської мови й зарубіжної літератури. Урахуовуючи регіональну тенденцію до ОП увели ОК4, який може реалізувати краєзнавчий принцип в освітньому середовищі та соціолінгвістичну практику, яка сприяє розумінню зв'язку мови і соціуму (<http://surl.li/mcke>), у переліку вибіркових дисциплін наявні компоненти, які враховують регіональний контекст Сумщини. Запити ринку праці вивчають через взаємодію з випускниками, роботодавцями, Департаментом освіти і науки Сумської ОДА, Державною службою якості освіти в Сумській області. Розробники врахували відповідні ОП українських вишів, проте особливу увагу надали педагогічному складнику. Процедури створення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП провадять відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» (<http://surl.li/mcet>), «Положення про освітні програми у СумДПУ імені А.С.Макаренка» (<http://surl.li/mcev>), «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності...» (<http://surl.li/mcke>). Визначаючи цілі та програмні результати навчання на ОПП «Російська мова і зарубіжна література» на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 014 Середня освіта, ЗВО загалом урахував тенденції розвитку спеціальності, світового ринку праці, а також досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, оскільки готує фахівців із російської мови та зарубіжної літератури для багатьох країн світу (Туркменістан, Туреччина, Узбекистан, Китай). Обговорення вітчизняних і зарубіжних освітніх програм зафіксовано в Протоколі засідання кафедри № 4 від 25.11.19 (<http://surl.li/mckf>), Протоколі спільного засідання кафедри та робочої групи стейкхолдерів № 1 від 18.10.2018 (<http://surl.li/mckh>). Це стосується врахування досвіду підготовки іноземних фахівців у ЗВО, зокрема досвіду викладання російської мови іноземцям на підготовчому відділенні (<http://surl.li/mcki>), навчальний план іноземців та осіб без громадянства до вступу у ЗВО України (<http://surl.li/mckk>). До уваги взято здобутки методики викладання російської мови як іноземної за кордоном (Інститут іноземних мов і літератури Ланьчжоуського університету (м. Ланьчжоу, КНР)) та досвід використання проектних та ІТ-технологій в освітній практиці Краківського університету економіки (Краків, Польща) (Протокол спільного засідання кафедри та робочої групи стейкхолдерів № 1 від 18.10.2018 (<http://surl.li/mckh>)).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Зважаючи на те, що Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) ще не затверджений, дана ОПП розроблена у відповідності до вимог 6 кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій. Всі визначені «концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання, відповідальність, здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії» забезпечуються реалізацією даної ОП. Отже, освітня програма розроблена згідно із

Законом України «Про вищу освіту» та враховуючи НРК. Присвоєння професійної кваліфікації вчителя, передбачене ОП, відповідає п. 6 ст. 34 Закону України «Про освіту», що регламентує присвоєння професійної кваліфікації. Гарантка ОП надала витяг із протоколу №2 засідання кафедри від 11.11.2019, на якому обговорено оновлення змісту ОП відповідно до Проекту Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр (Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність – 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) та «Концепції розвитку педагогічної освіти» (<https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=wm&pli=1#search/saz9%40ukr.net/FMfcgxlSjlvNjmqvwZKWwDDfKZmKsz?projector=1&messagePartId=0.2>); вимог професійного стандарту за професією Вчитель закладу загальної середньої освіти (наказ МОН № 2736) На цій підставі можна констатувати, що ОП оновлювалася, розбіжностей між результатами навчання, сформульованими в ОП, та вимогами НРК немає.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ЕГ дійшла висновку, що сильними сторонами цієї ОП є чітко визначені мета та цілі освітньої програми, які загалом відповідають місії та стратегії ЗВО, положенням основних нормативних документів СумДПУ імені А.С.Макаренка. При визначенні цілей враховані тенденції світового ринку праці та регіональний контекст, а також використано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Пропозиції й потреби зацікавлених осіб загалом ураховані при визначенні цілей ОП. Взаємодія зі стейкхолдерами не є формальною процедурою, а має систематичний характер. Їх залучають до формулювання цілей і програмних результатів навчання з огляду на тенденції розвитку регіонального ринку праці. Налагоджені тісні зв'язки з роботодавцями регіону засвідчено угодами про співпрацю та іншими документами. Іноземні студенти, що отримали диплом за ОП, є конкурентоспроможними для працевлаштування як в Україні, так і на батьківщині. Відстежування кар'єрного шляху випускників з України має систематичний характер, з випускниками-іноземцями кафедра намагається підтримувати зв'язок. Свідченням якісної освіти є те, що у ЗВО навчалися представники декількох поколінь здобувачів-іноземців, навіть з однієї родини.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

В контексті Критерію 1 можемо виокремити такі недоліки й надати рекомендації: 1. Зазначений у профілі освітньо-професійної програми «Цикл/рівень» вищої освіти не відповідає Національній рамці кваліфікацій. Рекомендація: Привести у відповідність до Національної рамки кваліфікацій «Цикл/рівень» вищої освіти, замінивши його з «7 рівня» на «6 рівень». 2. Розробити процедуру відстежування кар'єрного шляху випускників-іноземців. 3. Відсутність набору українських здобувачів освіти на ОП у 2019, 2020 р.р. через специфіку ОП, яка пояснюється політичними й економічними причинами. Рекомендуємо: продумати кроки для створення конкурентної привабливості програми та урізноманітнити профорієнтаційну роботу.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Ураховуючи контекст реалізації ОП «Російська мова і зарубіжна література», позитивну оцінку зусиль усіх зацікавлених сторін для налагодження ефективної взаємодії з різними групами стейкхолдерів, а також приведення до вимог НРК за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти, експертна група вважає, що висловлені в загальному аналізі зауваження не є суттєвими, а тому критерій 1 оцінює як такий, що відповідає рівню В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт ОП не розроблено. Загальний обсяг ОП Середня освіта «Російська мова і зарубіжна література» становить 240 кредитів ЄКТС, із яких 154,5 кредити ЄКТС – обов'язкові дисципліни (4635 год.); 60 кредитів ЄКТС – вибіркові дисципліни (1800 год.); 24 кредити ЄКТС – практична підготовка (720 год.); 1,5 кредити ЄКТС –

підсумкова атестація, що проводиться у формі комплексного кваліфікаційного екзамену із російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання, педагогіки і психології (45 год.). Річне навчальне навантаження здобувача вищої освіти складає 60 кредитів ЄКТС. Це відповідає ч.4. ст.5 Закону України «Про вищу освіту», п.15. ч.1. ст.62 Закону України «Про вищу освіту», р.2.5 Концепції розвитку педагогічної освіти, вимогам 6-го кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій та нормативним документам Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, зокрема «Положенню про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf) тощо. На офіційній сторінці сайту ЗВО (<https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-2020-rik>) ОП (2020) оприлюднено.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Детальний аналіз ОП, зокрема, переліку компонент ОП та їх логічної послідовності й взаємопов'язаності, структурно-логічної схеми, матриці відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та матриці забезпечення ПРН відповідними компонентами освітньої програми, навчальних планів (є окремий НП для студентів-іноземців), засвідчив, що ОП має чітку структуру, освітні компоненти логічно пов'язані й передбачають формування загальних і фахових компетентностей та практичну підготовку здобувачів. Експертна група підтверджує, що сформовані загальні та фахові компетентності загалом забезпечують досягнення програмних результатів навчання. Матриця відповідності в ОП (<http://surl.li/mbka>) загалом засвідчує, що кожен програмний результат навчання вповні охоплено змістом програми. В ОП зазначено, що вибіркові ОК представлені в загальному переліку на сайті ЗВО (<http://surl.li/mbif>), що не дає можливості встановити, які компетентності та ПРН формує кожен вибірковий освітній компонент. До того ж у зазначеному переліку є лише загальна інформація про кожен ОК (компетентності та ПРН не вказано). Матриця відповідності ПК компонентам ОП та матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП містять певні неточності, а саме: частково не збігається інформація про ПК та ПРН в робочих програмах і силабусах із представленою інформацією в зазначених матрицях ОП. Наприклад, у силабусі й робочій програмі ОК 1 («Історія та культура України») зазначено, що «дисципліна спрямована на формування визначених ОП компетентностей», а саме: ЗК 1, ЗК 2, ЗК 4, ЗК 8, ЗК 11; результатами навчання за дисципліною є: ПРЗ 1; ПРУ 9; ПРК 4; ПРА 3 (<http://surl.li/mblp>), проте в матрицях ОП інформація про компетентності та ПРН інша: ЗК 1, ЗК 2, ЗК 4, ЗК 9, ЗК 13, ЗК 14; ФК 1; ПРЗ 5; ПРУ 1, ПРУ 10; ПРК 5; ПРА 5 (<http://surl.li/mblp>). У силабусі й робочій програмі ОК 2 («Філософія») вказано, що «дисципліна спрямована на формування визначених ОП компетентностей», а саме: ЗК 1, ЗК 4, ЗК 8, ЗК 10; ПРН є: ПРЗ 4; ПРУ 9; ПРК 4; ПРА 3 (<https://clck.ru/TQahX>), однак матриці ОП відображають іншу інформацію: ЗК 1, ЗК 4, ЗК 9, ЗК 11, ЗК 13, ЗК 14; ПРЗ 5; ПРУ 1, ПРУ 10; ПРК 5, ПРК 6; ПРА 5. Уважаємо недоцільним збереження до циклу вибіркових дисциплін ОК «Практикум з розвитку мовлення» та «Культура російського мовлення», оскільки їх вага для здобувачів зросла у зв'язку з особливостями мовного середовища регіону. Окремі дисципліни вибіркового блоку представлені в ОП як кореляти, змістовно близькі або тотожні (зарубіжна література/тенденції та новаторство зарубіжної літератури/сучасна зарубіжна література: тенденції розвитку/зарубіжна література в культурологічному вимірі/новітня зарубіжна література), що на практиці може обмежувати вибір здобувачів.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст усіх складників ОП відповідає визначеній у вимогах НРК предметній сфері й забезпечує вивчення російської мови і зарубіжної літератури. Цикл загальної підготовки забезпечують дисципліни гуманітарного спрямування та ІКТ, які дають змогу забезпечити ЗК ОП. Цикл фахової підготовки скерований на вивчення дисциплін психолого-педагогічного, методичного та практичного спрямування. Мовна підготовка здобувачів вищої освіти забезпечується компонентами циклу фахової підготовки. ОК формують заявлені компетентності та ПРН, а вибіркові дисципліни підсилюють їх (каталог ВД: <http://surl.li/mbif>). Це в сукупності дає можливість досягти заявлених цілей та ПРН, що зображено в матрицях ОП. ОП має два навчальні плани (для українських та іноземних здобувачів). Варто зазначити, що під час перегляду у 2020 р. (протокол № 10 від 27.04.2020 р.) попередньої ОП (затвердженої вченою радою СумДПУ імені А.С. Макаренка 27.03.2017 р., протокол №11) було внесено низку змін, що покращило її якість, зокрема: 1) збільшено кількість кредитів на вивчення іноземної мови (було 6, стало 7 кредитів); 2) збільшено у два рази кількість кредитів на практичну підготовку (було 12, стало 24 кредити); 3) до циклу фахової підготовки уведено загальні ОК 17 («Російська література»), ОК 18 («Зарубіжна література») та ін. Також ЕГ переконалася, що окремі недоліки змісту та структурно-логічної послідовності впровадження освітніх компонентів враховано під час перегляду ОП (уведено ОК Історична граматика, вивчення якої повинно передувати ОК ІРЛМ). Невмотивованим, на думку ЕГ, є уведення до цього блоку ОК 8 («Основи інклюзивного навчання») із циклу психолого-педагогічних дисциплін, оскільки на вивчення педагогіки і психології й так передбачено 14 кредитів (8+6). Виникають сумніви і щодо наявності 3-поміж обов'язкових дисциплін ОК 16 («Практикум з орфографії і пунктуації») аж у 8 кредитів, а у циклі вибіркових дисциплін «Практикум з розвитку мовлення» та «Культури російського мовлення». Зважаючи на вимоги суспільства до сучасного фахівця галузі 01 Освіта/Педагогіка та на те, що за ОП, відповідно до чинного законодавства України та згідно з ліцензією (<http://surl.li/mbhy>) навчаються іноземні громадяни, рекомендуємо за рахунок зменшення кредитів (або перенесення у вибіркові) на ОК 16 внести до переліку обов'язкових дисциплін, спрямовану на формування і розвиток у здобувачів вищої освіти культури російського мовлення. ОП та навчальний план 2020 р. для українських здобувачів містять непередбачену нормами чинного законодавства позакредитну

навчальну дисципліну «Фізичне виховання» (4 кредити). У НП для іноземних студентів рекомендуємо «повернути» ОК «Іноземна мова», адже володіння міжнародною мовою є вкрай необхідною і надважливою компетентністю. Здобувачі підтвердили, що вони мають право вибору і в університеті дотримуються «Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка» (<http://surl.li/mbid>).

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Право на вибір навчальних дисциплін здобувачами ОП Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) та процедура обрання ОК регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у СумДПУ імені А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf) та «Положенням про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти СумДПУ імені А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilniy_vibir_disciplin_e84b5.pdf). Обсяг кредитів ЄКТС дисциплін вільного вибору студентів ОП складає від загального обсягу 25% (60 кредитів), що відповідає нормам чинного законодавства. На сайті у рубриці «освітній процес» розміщено каталог та короткі презентації вибіркових дисциплін (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>), який оновлюється та вдосконалюється протягом усього часу (31 ОК в межах однієї ОП). Процедури вибору здобувачами дисциплін у ЗВО є зрозумілими. Вони передбачають інформування про зміст вибіркових дисциплін, безпосередній запис на дисципліни, етап корекції, пов'язаний із виконанням умов щодо кількості студентів, які можуть бути записані на певну дисципліну, та формування груп. Здобувачі освіти обирають дисципліни із каталогу, який має і ОК, запропоновані для інших ОП, незалежно від спеціальності чи підрозділу. Робочі зустрічі зі здобувачами, які навчаються за ОП, підтвердили їхню участь у процесі вибору дисциплін. Інтерв'ювання показало, що процедура вибору для них є прозорою та зрозумілою. ЕГ встановила, що структура ОП передбачає для здобувачів можливість вибору спеціалізованого блоку дисциплін, що спрямовані на поліпшення здатності до працевлаштування за обраним фахом. Проте експерти рекомендують розмістити робочі програми й силабуси всіх вибіркових дисциплін на офіційному веб-сайті ЗВО. Також слід розширити перелік вибіркових дисциплін та уникати збігів у назвах, які частково дублюють одна одну, наприклад: «Зарубіжна література»/«Тенденції та новаторство зарубіжної літератури»/«Сучасна зарубіжна література: тенденції розвитку»/ «Зарубіжна література в культурологічному вимірі»/«Новітня зарубіжна література»; «Практикум з розвитку мовлення»/«Культура російського мовлення»/«Теорія і практика мовленнєвого спілкування» (ОК має не коректну назву)). Як позитив зауважимо, що здобувачі вищої освіти за ОП залучаються до діяльності наукових гуртків («Організація позакласної роботи з російської мови: практичний аспект», «Дослідження народної культури Сумщини»; проблемних груп («Сучасні засоби навчання зарубіжній літературі в середніх загальноосвітніх навчальних закладах», «Новітня зарубіжна література: пошуки, знахідки, тенденції розвитку»; науково-дослідних лабораторій «Медіакультура вчителя-словесника», українського фольклору, «Академічна культура дослідника», результатом діяльності в яких є участь у майстер-класах та міжнародних конференціях. Це теж розширює горизонти індивідуальної освітньої траєкторії здобувача.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти є окремим освітнім компонентом ОП, на який навчальним планом передбачено 24 кредити (10% ОП): навчальна педагогічна практика в середній школі (3 кредити – 4 семестр), навчальна педагогічна практика в закладах позашкільної освіти (3 кредити – 6 семестр), навчальна соціолінгвістична практика (3 кредити – 6 семестр) та виробнича практика за профілем майбутньої професії (за НП має назву «виробнича практика з російської мови і зарубіжної літератури») (12 кредитів – 8 семестр). Організація і проведення практик регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), «Положенням про проведення практик у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf), наскрізною програмою педагогічної практики, відповідними договорами із ЗЗСО (<https://fisf.sspu.edu.ua/fakultet/pro-fakultet/dokumentatsiia>). ОПП 2017 р. (затверджена 27.03.2017 р., протокол № 11) передбачала дві педагогічні практики: навчальну і виробничу (3+9 кредитів). В оновленій ОП 2020 р (затверджена 27.04.2020 р, протокол № 10) практична підготовка здобувачів збільшилася вдвічі. Це позитивний фідбек з боку ЗВО на прохання здобувачів і випускників ОП. Зазначену інформацію було підтверджено під час безпосередньої онлайн-комунікації. Студенти та випускники задоволені компетентностями, здобутими у процесі практики, про що свідчать результати зустрічей та опитування (випускники: https://sspu.edu.ua/images/2021/vipuskniki_rosmova_8fa5e.pdf; здобувачі вищої освіти: https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/17/zdobuvachi_vischoyi_osviti_opp_ros_mova_ii_semestr_19-20_97966.pdf). Інтерв'ювання роботодавців підтвердило цю інформацію. Констатуємо, що в цілому всі види практик є органічною, взаємозалежною частиною освітнього процесу й проводяться в умовах фахової діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача ЗВО та представника базової установи. Експерти вважають, що сукупність компонентів ПП дозволяє студентам здобути компетентності, необхідні для подальшої фахової діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Детальний аналіз ОП, силабусів, робочих програм виявив, що формування соціальних навичок у здобувачів вищої освіти, які відповідають заявленій меті та завданням, передбачено загалом змістовим наповненням більшості обов'язкових і вибіркових ОК. Зміст обов'язкових навчальних дисциплін психологічного, педагогічного, методичного спрямування дає змогу сформувати у студентів навички комунікації, лідерства, здатність брати на себе відповідальність, уміння працювати в команді, логічно, системно та креативно мислити, кваліфіковано комунікувати в різних критичних ситуаціях тощо. Підготовка бакалаврів здійснюється з урахуванням новітніх підходів до навчання, що сприяє загальній соціалізації в академічному та педагогічному середовищі. Студенти проходять педагогічну практику у ЗЗСО та ЗПО, де розвивають навички соціальної взаємодії з учнями, майбутніми колегами й адміністрацією. Також здобувачі (студенти-іноземці) розвивають навички міжкультурної та іншомовної комунікації, що сприяє їхній соціалізації в глобальному просторі. Розвиток соціальних навичок забезпечується й під час позааудиторних заходів (наукові гуртки, проблемні групи тощо). Оскільки ОП має загальну гуманітарну спрямованість, то цілі, завдання та зміст її повною мірою забезпечують набуття здобувачами освіти соціальних навичок. Зауважимо: під час онлайн-комунікації з'ясовано, що здобувачі ОП (студенти-іноземці), які прийшли на зустріч, не зовсім володіють термінологією (академічна мобільність, академічна доброчесність), зокрема не знайомі з терміном soft skills, проте вони мають навички комунікації та лідерства, здатність брати на себе відповідальність і працювати у критичних умовах, їм притаманні уміння вирішувати конфліктні ситуації, логічно і системно мислити, працювати в команді. Бесіда із представниками студентського активу дала змогу переконатися в цьому, адже вони демонстрували відкритість та критичність суджень, патріотичне ставлення до ЗВО, радо ділилися власними ініціативами, які свого часу були підтримані адміністрацією. Наприклад, саме студенти стали ініціаторами збільшення кредитів на практичну підготовку здобувачів ОП тощо.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

На етапі розроблення й упровадження програми професійний стандарт спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), спеціалізації 014.02 Середня освіта. Мова і література (російська) не було розроблено. З огляду на це, ОП орієнтована на вимоги Національної рамки кваліфікацій (постанова Кабінету Міністрів України №1341 від 23.11.2011 р. зі змінами та доповненнями) та Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (наказ МОН №600 від 01.06.2016 р.). Проаналізувавши ОП, ЕГ констатує, що зміст її враховує вимоги щодо кваліфікаційних характеристик майбутньої професії здобувачів.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг фактичного навантаження здобувачів вищої освіти співвідноситься з обсягом ОП у кредитах та загалом є відповідним для досягнення цілей та ПРН за цією ОП, що підтвердили зустрічі з науково-педагогічними працівниками та здобувачами. Планування освітнього процесу та обсяг навчального навантаження студентів регулюються п.5 «Положення про організацію освітнього процесу в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf) та «Положенням про самостійну роботу студентів у Сумському ДПУ імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf). Конкретна кількість аудиторних годин визначається навчальними планами. Тижневе аудиторне навантаження здобувачів цієї ОП становить від 18 до 24 годин, залежно від семестру навчання, що відповідає чинним вимогам і не призводить до перевантаження здобувачів вищої освіти. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів, регламентується «Положенням про самостійну роботу студентів у СумДПУ імені А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf), навчальним (робочим) планом, робочою програмою дисципліни чи силабусом. Співвідношення годин, відведених на аудиторну та самостійну роботу, зміст самостійної роботи визначається робочими програмами / силабусами обов'язкових та вибіркових ОК. Загальний відсоток самостійної роботи на цій ОП становить у середньому – 64,3%, що відповідає вимогам чинного законодавства. Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти ОП з'ясовано, що кількості годин, поданих в навчальному плані, є достатньою для належного опанування дисциплін.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів ОП «Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)» першого рівня ВО за спеціальністю 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка за дуальною формою не передбачена і, відповідно, не здійснюється. Проте, на думку ЕГ, ЗВО має всі потенційні ресурси для її впровадження у майбутньому.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Обсяг і зміст ОП Середня освіта «Російська мова і зарубіжна література» відповідає вимогам законодавства і предметній сфері. Структура ОП забезпечує необхідний обсяг освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, зазначених у вимогах 6 рівня Національної рамки кваліфікацій, а також обсяг дисциплін за вибором здобувачів вищої освіти. 2. Усі компоненти логічно пов'язані. У визначенні співвідношення фактичного навантаження та обсягу окремих освітніх компонентів ураховано інтереси здобувачів. ОП надає змогу здобувачеві вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію, здобути навички soft skills та необхідну практичну підготовку (збільшення кількості кредитів ОП на практичну підготовку: ОП 2017 р. – 12 кредитів ЄКТС, ОП 2020 р. – 24 кредити ЄКТС). 3. Чітко прописана процедура обрання студентами вибіркового дисциплін у «Положенні про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilny_vibir_disciplin_e84b5.pdf), у вільному доступі на веб-сайті ЗВО є Каталог вибіркового дисциплін для різних освітніх рівнів (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>) та відеоролик з інформування про зміст ВД, запис, етапи формування й корекції груп. Здійснення вибору відбувається в особистому електронному кабінеті. Кафедра російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання оприлюднила 31 дисципліну для вибору, що вповні забезпечує різноманітність та належну варіативність. 4. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти передбачає також участь у програмах мобільності, вибір бази практики, вільний вибір теми курсової роботи тощо. 5. Під час відкритої зустрічі зі здобувачами освіти з'ясовано, що вони обізнані з процедурою обрання вибіркового дисциплін й про можливість їх обрання з інших ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. В переліку вибіркового дисциплін ОП є лише загальна інформація (анотація, стислий опис), тому важко встановити, які компетентності та ПРН формує кожен ВК; Рекомендуємо: представити у робочих кабінетах студентів навчально-методичні комплекси чи ЕНК усіх обов'язкових та вибіркового ОК із зазначеними компетентностями та ПРН; 2. Матриця відповідності ПК ОП та матриця забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП містять окремі неточності. Рекомендуємо: уточнити інформацію про ПК та ПРН в робочих програмах і силабусах дисциплін гуманітарного циклу; 3. Уважаємо за доцільне зарахувати до циклу дисциплін фахової підготовки ОК «Практикум з розвитку мовлення» та «Культура російського мовлення» (можливо, за рахунок кредитів визначених на ОК «Практикум з орфографії і пунктуації»); 4. Назви окремих дисциплін вибіркового блоку представлені в ОП як кореляти, змістовно близькі або тотожні. Рекомендуємо: увідповіднити назви окремих дисциплін вибіркового блоку та розширити опис кожної з них в анотації; 5. Не зовсім вмотивованим є уведення до блоку фахової підготовки ОК 8 («Основи інклюзивного навчання»). Рекомендуємо: ОК 8 поєднати із циклом психолого-педагогічних дисциплін, оскільки на вивчення педагогіки і психології передбачено 14 кредитів; 6. Бажано у НП для іноземних студентів «повернути» ОК «Іноземна мова», адже володіння міжнародною мовою є вкрай необхідною компетентністю.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обов'язкові освітні компоненти, включені до ОПП, у сукупності призводять до досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. Кожен програмний результат навчання охоплений змістом програми. Усі ПРН та компетентності досягаються виключно за рахунок обов'язкових компонент. Детальний аналіз анотацій вибіркового дисциплін, а також робочих програм вибіркового дисциплін, що вивчаються у цьому році, засвідчує, що їх дібрано з урахуванням потреб реальної вибіркового, оскільки здобувачі мають можливість обирати ВД також і з інших ОПП, а неточності у формулюванні назв окремих ВД є скоріше технічним недоглядом. Зважаючи на те, що акредитовувана ОП відповідає законодавчим вимогам, здобувачі вищої освіти можуть формувати власну освітню траєкторію, здобувати "м'які навички", практичні компетентності, а університет має реалістичний план щодо усунення недоліків, які суттєво не впливають на якість освітньої програми, експертна група оцінює критерій 2 як такий, що відповідає рівневі В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до ЗВО на ОП «Російська мова і зарубіжна література» розміщені у відкритому доступі на сторінці Приймальної комісії СумДПУ імені А.С. Макаренка (<https://sspu.edu.ua/vstupna-kampaniia-2021>). Сторінка університету має окремий розділ «Навчання іноземних громадян» та вміщує умови вступу на навчання іноземців та осіб без громадянства, що визначено Правилами прийому до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка у 2021 році (п. XIV), вимоги для абітурієнтів-іноземців, ОП для іноземців, які пропонує заклад на поточний рік, є англomовна й російськомовна версії правил прийому на навчання для іноземців (<https://sspu.edu.ua/navchannia-inozemnykh-hromadian>). Удoкладнену інформацію з питань прийому на навчання можна знайти на сторінці Приймальної комісії ЗВО; цікавинкою для потенційних абітурієнтів є Калькулятор ЗНО, який уможливує швидкий підбір спеціальностей за сертифікатами ЗНО. Порядок організації, діяльності та основні функції апеляційної комісії СумДПУ імені А.С. Макаренка, яка проводить свою роботу під час проведення вступних випробувань, а також порядок подання й розгляду апеляцій визначені п. 1.3, 4.16 «Положення про приймальну комісію», що оприлюднений на сторінці Приймальної комісії Університету (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_priymalnu_komisiyu_2017_7c12d.pdf) та Положенням про Апеляційну комісію (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_apelyaciynu_komisiyu_2017_685c1_322265765_b233a.pdf). Правила прийому на ОП «Російська мова і зарубіжна література» зрозумілі, доступні для потенційних вступників, прозорі, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання до ЗВО на ОП «Російська мова і зарубіжна література» урахovують особливості самої програми (https://www.sspu.edu.ua/images/2021/docs/pravila_priyomu_na_2021_rik_b2194.pdf) й змінюються щороку відповідно до Умов прийому. На навчання за ОП українських вступників приймають на підставі зарахування результатів ЗНО (чітко прописані конкурсні предмети і вагові коефіцієнти). На навчання за ОП приймають також іноземних громадян, які мають документи про повну загальну середню освіту. Зарахування іноземців та осіб без громадянства здійснюється в межах ліцензованого обсягу до СумДПУ імені А.С.Макаренка за результатами вступних іспитів з визначених предметів і мови навчання та на підставі академічних прав на продовження навчання, що надаються документом про здобутий рівень освіти в країні його походження, і врахування балів успішності, що дають право на продовження навчання на наступному рівні вищої освіти відповідно до законодавства країни, що видала документ про здобутий ступінь (рівень) освіти, на підставі укладеного договору (https://www.sspu.edu.ua/images/2021/docs/pravila_priyomu_na_2021_rik_b2194.pdf). Зарахування іноземців та осіб без громадянства за навчальними програмами підготовчого відділення (підготовчих курсів) здійснюється за умов наявності у них повної загальної середньої освіти, отриманої за межами України.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна комісія встановила, що у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка діє ряд положень, спрямованих на врегулювання питань щодо визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а саме «Положення про академічну мобільність студентів» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf), «Положення про перезарахування результатів навчання» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_a4e48.pdf). Відповідні положення відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні, є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. У зв'язку з відсутністю звернень щодо цього питання з боку учасників освітнього процесу, застосування вказаних правил за ОПП Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) не відбувалось. Приклади реалізації права на академічну мобільність на ОП «Російська мова відсутні.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Під час проведення експертизи членами експертної групи встановлено наявність оприлюднених на офіційному сайті СумДПУ положень, що гарантують прозорість та надійність визнання результатів навчання, отриманих студентами у неформальній освіті. До таких положень відноситься «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ» від 27.04.2020р. (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_a3c03.pdf), що регулює визнання

результатів навчання отриманих студентами у неформальній освіті та «Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС», що надає студентам право на зарахування додаткових балів за інші види навчальної роботи. (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf). Практичного застосування цього Положення на ОП «Російська мова і зарубіжна література» не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на ОП «Російська мова і зарубіжна література» є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, достатньою мірою враховують особливості самої програми. У документах чітко описано порядок визначення та складання академічної різниці, перезарахування навчальних дисциплін та оформлення відповідних документів. Під час зустрічі зі здобувачами експертна група з'ясувала, що практики перезарахування навчальних дисциплін у повному обсязі ще не було.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність практики участі здобувачів ОП у програмах академічної мобільності. Відсутність у здобувачів освіти чітких знань про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендуємо заохочувати здобувачів вищої освіти до реалізації права на академічну мобільність; розглянути можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП, а також правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти в межах академічної мобільності, є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень і враховують особливості самої ОП. ОП загалом відповідає визначеному критерію, зазначені вище недоліки не є суттєвими й не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Очна форма навчання наразі є єдиною формою здобуття освітнього ступеня бакалавр за акредитовуваною ОП. Протягом останніх років та під час карантину здобувачі та НПП опановують дистанційне навчання, зокрема різноманітні електронні платформи – Moodle, Zoom, Google Classroom та інші, кожна з яких виконує певну функцію: проведення відеолекцій, оприлюднення матеріалів тощо. Експерти отримали доступ до навчальної платформи Moodle, яка призначена для об'єднання педагогів, адміністраторів і студентів в одну надійну, безпечну та інтегровану систему для створення персоналізованого навчального середовища. Форми освітнього процесу регламентує «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf). Згідно з цим документом освітній процес відбувається за такими формами: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка та контрольні заходи. Використовувані методи навчання загалом сприяють досягненню програмних цілей і результатів навчання. Матриця відповідності засвідчує, що для досягнення програмних результатів навчання застосовують такі методи: словесний, наочний та практичний, зокрема пояснення, бесіда, демонстрація, візуалізація, диспут тощо. Окрім того, до методів зараховано форму організації освітнього процесу – самостійну роботу. Викладачі можуть обирати зміст, методи, форми своєї навчальної, методичної та наукової роботи відповідно до принципів академічної свободи. Отже, форми та методи навчання загалом відповідають вимогам студентоцентрованого підходу, принципам академічної свободи, дають змогу досягти цілей та програмних результатів навчання. Створено достатні умови для саморозвитку, самоорганізації та самореалізації особистості як у професійній, так й у творчій діяльності. ЗВО має платформу для дистанційного навчання, де розміщено вичерпну інформацію про навчальні курси.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформування здобувачів вищої освіти про освітній процес відбувається як традиційними засобами (дошки розкладів, оголошень), так і за активного використання інформаційно-комунікаційних засобів. На сайті СумДПУ імені А.С.Макаренка оприлюднено перелік навчальних курсів, кожен із них супроводжує коротка анотація стосовно цілей, змісту та програмних результатів навчання. Деякі курси, опис яких розташований на сторінках факультету, супроводжують додані навчальні програми. Здобувачі розповіли, що вони знають, де шукати цю інформацію, а також підтвердили, що на початку кожного семестру, на першому занятті, викладачі в усній формі ознайомлюють із порядком та критеріями оцінювання. Перешкод для отримання згадуваної інформації немає, вона вичерпна, доступна та зрозуміла.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Університет забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП насамперед через написання курсових і кваліфікаційних робіт. Здобувачі вищої освіти беруть участь у роботі проблемних груп, наукових гуртків й осередків. Під час зустрічей із НПП та здобувачами з'ясовано, що вони беруть участь у різноманітних конференціях, які проводить ЗВО (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/materiali_konf_potebnya-2020_8aa31.pdf). Підтверджено наявність спільних наукових досліджень викладачів і студентів у збірниках наукових праць і матеріалах міжнародних і всеукраїнських конференцій (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2021/zhittya_prisvyachene_slovu_3382e.pdf; https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/materiali_konf_kaf_rmzlmv_sumdpu_24_04_2020_eff11.p). Іноземні здобувачі та випускники ОП під час зустрічі повідомили, що вони можуть обирати тему курсової роботи відповідно до своїх наукових інтересів та схильностей, це зазначено і в «Положенні про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), що сприяє їхній академічній свободі.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Під час ознайомлення з відомостями про самооцінювання, а також у процесі спілкування з викладачами під час експертизи встановлено, що НПП активно провадять наукову роботу, публікують результати своїх досліджень у фахових зарубіжних і національних виданнях (зокрема й зареєстрованих у наукометричних базах даних Scopus та Web of Science), беруть участь у науково-практичних конференціях, а також є організаторами міжнародних та всеукраїнських конференцій на базі свого ЗВО, долучаються до реалізації національних та міжнародних проектів <https://drive.google.com/drive/folders/1Vabnutxgz5MG11ZoHwrpJKYacwzjfbFF?usp=sharing>. Зміст освітніх компонентів, викладання яких забезпечує кафедра російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання систематично оновлюють з огляду на сучасні вимоги до викладання. Обговорення зафіксовані в протоколах засідання кафедри (ЕГ для ознайомлення надано низку протоколів, де зафіксовано обговорення пропозицій щодо вдосконалення змісту окремих ОК, у силабусах відповідних дисциплін можна простежити внесені зміни). Однак не підтверджено пристосування змісту окремих дисциплін (українська мова для іноземців) до особливостей ОПП, на веб-сторінці кафедри у розділі Освітній процес (<https://fisf.sspu.edu.ua/osvitnii-protse-gosmov>) завантажено тільки дисципліни літературознавчого циклу, дисциплін циклу мовознавчої підготовки нема. Отже, загалом можна стверджувати, що колектив кафедри уважно ставиться до своєчасного оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень, зокрема й власних розвідок. Водночас розробникам ОПП варто ретельніше ставитися до внутрішнього моніторингу якості змісту всіх ОК, зокрема й представлення циклу дисциплін мовознавчої підготовки, аби стимулювати їх своєчасне оновлення та пристосування до особливостей ОПП.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Відповідно до Стратегії інтернаціоналізації СумДПУ імені А.С.Макаренка (<https://www.sspu.edu.ua/universitytet/mizhar-diyalnist/mizhнародne-spivrobotnytstvo>) викладачі кафедри співпрацюють з Корпусом Миру США в Україні, Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні, із міжнародною асоціацією "LATEFL". Кафедра тісно співпрацює з Інститутом іноземних мов і літератури Ланьчжоуського університету (м. Ланьчжоу, КНР), проф. Статівка В.І. Гарант програми Телетова С.Г. підвищувала кваліфікацію в Інституті мовознавства АН України, доц. Іванова І.Б., П'ятаченко С.В., Медвідь Н.О. пройшли внутрішнє стажування в університеті, З.В. Савченко брала участь у програмі академічної мобільності у Малопольській школі державного управління (м. Краків, Польща), Павленко І.О. має сертифікат про стажування у

Вищій Школі комунікації і Управління (WSKiZ) (Познань) Цю інформацію підтверджено під час зустрічей із викладачами та наочно продемонстровано підтверджувальними документами (сертифікати, накази, посилання, запрошення) (<https://drive.google.com/drive/folders/1VvO-5mgJmEt5QP5u6JRWPFRldIyQGLLV?usp=sharing>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Навчання й викладання на ОПП відповідає принципам академічної свободи і проваджене з урахуванням контексту дисциплін. Комплексне застосування визначених методів навчання відповідає студентоцентрованому підходу та дає змогу забезпечити досягнення ПРН. 2. Реалізація ОПП передбачає налагодження зворотного зв'язку зі студентами, які можуть впливати на добір навчальних матеріалів, тематику для індивідуальних, групових завдань та власних досліджень. Центр забезпечення якості вищої освіти СумДПУ імені А.С. Макаренка систематично проводить опитування студентів щодо якості навчання й викладання. 3. Учасникам освітнього процесу у формі робочих програм, методичних рекомендацій, хрестоматій-практикумів, силабусів окремих ОК надано доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів. Інформація про дисципліни кафедри, вибіркові дисципліни частково розміщена у вільному доступі на веб-сторінці кафедри. 4. ЗВО повноцінно забезпечує поєднання навчання й досліджень під час реалізації ОПП, що відповідає цілям ОПП та дає змогу студентам отримати вагоме підґрунтя для можливої наукової діяльності в майбутньому. 5. Реалізація ОПП цілком відповідає університетській політиці інтернаціоналізації, передбачає налагодження співпраці із закордонними ЗВО, підтверджено активну участь викладачів та студентів у роботі міжнародних та всеукраїнських наукових заходах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

В контексті Критерію 4 можемо відзначити такі слабкі сторони: 1. Здобувачі вищої освіти не виявляють активності й недостатньо обізнані з програмами й умовами академічної мобільності (внутрішньої і зовнішньої). Рекомендуємо: активізувати й заохотити іноземних здобувачів брати участь у програмах академічної мобільності, міжнародного обміну. 2. Інформація про дисципліни кафедри, вибіркові дисципліни лише частково розміщена на її сторінці (хоча матеріали всіх ОК представлені на платформі Moodle). Рекомендуємо: оновити інформацію для веб-сторінки кафедри. 3. Для досягнення програмних результатів навчання застосовують різні методи ЕГ вважає, що варто було б додати більш студентоцентровані методи – пошуковий, проблемний, дослідницький, які, безперечно, реалізовані в процесі написання наукових робіт, а також під час диспутів, дискусій.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Отже, застосовані форми і методи навчання вможливають досягнення ПРН як загалом, так і під час карантинного обмеження зокрема. Учасників освітнього процесу ознайомлюють з інформацією щодо цілей і результатів навчання, а також з описом навчальних дисциплін, відбувається активне поєднання навчання й досліджень через залучення до різноманітних наукових заходів. Попри це, відсутність активності здобувачів у контексті академічної мобільності, несистематичне оновлення деяких дисциплін є недоліками, які, однак, не суттєві й загалом не впливають на якість освітнього процесу, навчання й викладання за освітньою програмою, що відповідає більшості вимог критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Після опрацювання представлених на сайті ЗВО положень, робочих програм / силабусів ОК і детального вивчення змісту їх, експертна група встановила, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти загалом регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу...» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі...»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf), «Положенням про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ ім. А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_azc03.pdf), «Положенням про курсову роботу ...» (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_kursovu_robotu_974a8.pdf). В освітньому процесі ЗВО оцінювання навчальних досягнень здобувачів проводиться за поточним, модульним та підсумковим формами контролю. Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів включені майже в усі описи оприлюднених освітніх компонентів (<https://dl.sspu.edu.ua/my/>). Немає такого опису, а відтак і критеріїв (також робочої програми / силабусу), у ВК 2.20 «Методика викладання іноземних мов» (ОП 2017 р.). На сайті університету (<https://sspu.edu.ua/>) вчасно розміщують розклад сесій, заліків із практик, захисту курсових робіт, атестації здобувачів. Під час інтерв'ювання ЕГ підтвердила, що студентів заздалегідь інформують про контрольні заходи та критерії їх оцінювання, які для них є чіткими і зрозумілими. Разом із тим, варто зазначити, що на сайті ЗВО представлені не всі робочі програми / силабуси ОК ОП (їх лише 9), а ті, що є не мають розлогих і конкретних критеріїв оцінювання за кожен вид заняття (лекційне, практичне, лабораторне...), що частково не відповідає вимогам підкритерію 5.1. Варто чітко прописати вагомість кожного балу, отриманого студентом на занятті, інакше не зрозуміло, чому, наприклад, із 10 максимально можливих балів за заняття студент отримує 7. Також, рекомендуємо звернути увагу на збалансованість розподілу балів у робочих програмах / силабусах, які отримують здобувачі освіти за ОП. До прикладу, робоча програма ОК «Теорія літератури» має такий розподіл: Т.1.1, 1.3, 2.3 – 8 б., Т.1.2, 2.2 – 24 б.; ОК «Зарубіжна література в культурологічному вимірі»: Т.1.1 – 5 б., Т.1.3, Т.1.4 – 15 б., Т.1.2, 2.1, 2.4 – 10 б. На думку ЕГ такий розподіл не завжди є коректним. Зауважимо, що в умовах карантину для роботи та контролю за навчальними досягненнями використовується платформа Moodle та інші засоби комунікації: електронна пошта, месенджери Viber, Telegram, сервіси відеоконференцій Zoom, Skype, Google Meet та інші, що регламентується «Порядком організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій ...» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/por_org_kontrolyu_z_vik_distanc_tehn_75d2b.pdf).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарту вищої освіти за цією спеціальністю немає. Підсумкова атестація випускників ОП Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) здійснюється відкрито і публічно у формі усного комплексного кваліфікаційного екзамену з російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання, педагогіки та психології, який обрано з урахуванням вимог Національної рамки кваліфікацій. Загальні вимоги до атестації є у відкритому доступі на сайті ЗВО у розділі «Нормативно-правова база» (<https://sspu.edu.ua/universitytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>). Вони регламентуються «Положенням про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти...» (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_ek_add31.pdf), «Порядком організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням дистанційних технологій ...» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/por_org_kontrolyu_z_vik_distanc_tehn_75d2b.pdf). Рекомендуємо на сайті кафедри / факультету подати Програму атестації здобувачів ОП «Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)» у силабусі, аби інформація була доступною усім студентам.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група встановила, що інформація, подана у відомостях самоаналізу відповідає дійсності. Правила та процедура проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Вони регламентовані «Положенням про організацію освітнього процесу» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), «Положенням про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf), «Положенням про екзаменаційну комісію та атестацію здобувачів вищої освіти...» (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_ek_add31.pdf), «Положенням про курсову роботу ...» (https://sspu.edu.ua/images/2021/pro_kursovu_robotu_974a8.pdf), «Положенням про проведення практик» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf), «Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf). У «Положенні про порядок оцінювання знань студентів...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_poryadok_ocinyuvannya_ekts_9c538.pdf) визначено перелік форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів визначений у «Положенні про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти...» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf). Відповідно до «Рекомендацій з навчально-методичного забезпечення дисциплін» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/rekomendaciyi_gp_83065.pdf) в оприлюднених на сайті робочих програмах загалом представлено розподіл балів, критерії оцінювання результатів навчання та засоби їх діагностики

(усні экзамени, підсумкові контрольні роботи, проєкти, презентації, комплексні экзамени). На зустрічі зі здобувачами вищої освіти і представниками студентського самоврядування було підтверджено їх знання відповідних механізмів. Фактів оскарження контрольних заходів на ОП не виявлено, що теж було підтверджено експертною групою під час бесід із фокус-групами. Для вдосконалення процедур неупередженого оцінювання рекомендуємо започаткувати на ОП такі форми, як анонімне оцінювання, оцінювання кількома екзаменаторами, оцінювання іншим викладачем тощо. Позитивним було б і введення електронних журналів. До того ж, під час онлайн-навчання рекомендуємо започаткувати практику запрошення (надання покликання) на кожне заняття і форму контролю представників навчального відділу, чи інших контролюючих структур.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка питанням дотримання академічної доброчесності приділяється посилена увага. Вченою радою ЗВО затверджено «Кодекс академічної доброчесності» (<http://surl.li/mcns>), «Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності» (<http://surl.li/mcmv>), «Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності» (<http://surl.li/mcmw>), Положення про курсову та кваліфікаційну роботу» (<http://surl.li/mcnz>), які спрямовані на дотримання високих професійних стандартів в усіх сферах діяльності університету. У ЗВО моніторинг якості освітнього процесу та контроль академічної доброчесності здійснює ЦЗЯВО. Також функціонує комісія з питань етики та академічної доброчесності (наказ № 420 від 30.09.2019). В Університеті активно використовується ліцензійне програмне забезпечення, з метою перевірки академічних текстів на відсутність/нааявність плагіату (договір із ТОВ «Плагіат» (код за ДК 021:2015 72250000-2). Свої курсові та інші наукові роботи здобувачі можуть перевірити через уповноважену особу Наукової бібліотеки університету. Проте, під час бесіди із гарантом та групою забезпечення встановлено, що перевірка курсових робіт здобувачів освіти донедавна здійснювалася частково (індивідуально) та іншими технічними можливостями (неліцензійними). Зараз ситуація змінилася, і всі роботи підлягають перевірці зазначеною вище ліцензійною програмою. А студенти, які навчаються за ОП, на онлайн-зустрічі зазначили, що курсові роботи вони віддають науковому керівникові, який передає їх на перевірку програмою. Про результати цієї перевірки повідомляє керівник усно. Зауважимо, що студенти ОП не володіють чітким усвідомленням про унікальність роботи, плутають поняття («академічна доброчесність», «академічна мобільність», «академічний плагіат» тощо). Проте менеджмент ЗВО усвідомлює це та активно працює над вирішенням, тому експертна група вважає за доцільне визначити цей недолік як несуттєвий. Інтерв'ювання усіх учасників освітнього процесу підтвердило факт систематичної популяризації академічної доброчесності першим проректором, центром забезпечення якості вищої освіти, гарантом ОП, викладачами, студентським самоврядуванням. В Університеті також проводяться групові заняття і тренінги з питань виявлення академічного плагіату та ін. (<https://library.sspu.edu.ua/konsultatsiyi/>). Окрім того, здобувачі долучаються до заходів з питань академічної етики і доброчесності (<https://ssp.u.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>). А під час опанування дисциплін «Вступ до спеціальності», «Основи наукових досліджень у галузі освіти» здобувачів ОП ознайомлюють із онлайн-сервісами перевірки текстів на плагіат, правилами оформлення цитат, вимогами дотримання авторського права тощо. Надані документи, а також зустрічі з фокус-групами підтвердили, що фактів порушення академічної доброчесності з боку викладачів та студентів на офіційному рівні не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Загалом у ЗВО чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними всім учасникам освітнього процесу. За словами здобувачів освіти викладачі об'єктивні й вимогливі. Заклад популяризує політику доброчесності, якої дотримуються усі студенти й НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Після ретельного вивчення документів ЗВО та інтерв'ювання усіх учасників освітнього процесу ЕГ звертає увагу на такі недоліки за критерієм: – на сайті ЗВО представлені не всі робочі програми / силабуси ОК ОП (їх лише 9), не всі мають розлогі і конкретні критерії оцінювання за кожен вид заняття (лекційне, практичне, лабораторне...). Варто чітко прописати вагомість кожного балу, отриманого студентом на занятті; – рекомендуємо звернути увагу на збалансованість розподілу балів у робочих програмах / силабусах, які отримують здобувачі освіти за ОП; – рекомендуємо започаткувати на ОП такі форми, як анонімне оцінювання, оцінювання кількома екзаменаторами, оцінювання іншим викладачем тощо; – позитивним було б і введення електронних журналів. До того ж, під час онлайн-навчання рекомендуємо започаткувати практику запрошення (надання покликання) на кожне заняття і форму контролю представників навчального відділу, чи інших контролюючих структур; – студенти ОП не зовсім

чітко усвідомлюють такі поняття, як унікальність наукової роботи, «академічна доброчесність», «академічна мобільність», «академічний плагіат» тощо.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Загалом ОП за критерієм «Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність» відповідає встановленим вимогам, а тому комісія оцінює його за рівнем відповідності В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Гаранткою ОП є к.філол.н., доц. Телетова Світлана Григорівна, досвід та академічна кваліфікація якої дозволяють фахово викладати відповідні навчальні дисципліни та ефективно здійснювати координацію освітньої діяльності за означеною освітньо-професійною програмою. Під час експертизи проаналізовано надані кафедрою докази про відповідність кожного з НПП певним ОК. Отже, встановлено, що ЗВО має раціональне пояснення щодо викладання кожної дисципліни конкретним викладачем в термінах академічної та/або професійної кваліфікації викладача. Зокрема, ця інформація знайшла своє підтвердження в процесі аналізу експертною групою базової освіти, стажу роботи, наукового ступеня, вченого звання науково-педагогічних працівників. Експертною групою проаналізовано додатково надану інформацію щодо професійної та академічної кваліфікації НПП, підвищення кваліфікації (https://drive.google.com/drive/folders/1ufTSzbyy1fDCm3KfABAEB0_mBzcQzEiQ?usp=sharing) та встановлено, що науково-педагогічні працівники мають відповідність предметній області навчальних дисциплін, які викладаються. Проте не всі дисципліни педагогічно-методичного циклу викладають кандидати та доктори педагогічних наук. Тому рекомендуємо НПП розширити наукові доробки з тих ОК, які вони забезпечують, зокрема, к.філол.наук, доц. С.В. П'ятаченку, який забезпечує ОК 19 («Вступ до спеціальності»), розширити науковий доробок працями, які б відповідали означеній дисципліні; к.філол.н., доц. Н.О.Медвідь, яка забезпечує ОК 20 («Методика навчання зарубіжної літератури»), збільшити науковий доробок з методики навчання зарубіжної літератури, адже майже всі зазначені у Відомостях... праці мають суто філологічне спрямування. Також зауважимо, що НПП кафедри активно займаються науковою роботою: видають навчально-методичну літературу, публікують статті у фахових і зарубіжних виданнях, беруть участь у всеукраїнських і міжнародних конференціях тощо. Публікації у наукометричних виданнях Scopus та Web of Science (з-поміж усіх викладачів кафедри) є у гаранта. Тому рекомендуємо НПП, які забезпечують викладання нормативних дисциплін на ОП, звернути на це увагу і збільшити відсоток наукометрії. Також варто активніше використовувати можливість публікувати праці у виданнях категорії Б України. Правдивість наданих відомостей у таблиці 2 перевірено шляхом зіставлення оприлюдненої на сайті ЗВО інформації та профілів Google Scholar з наданою наочною інформацією під час проведення онлайн-експертизи. Відгуки здобувачів та стейкхолдерів про професійну кваліфікацію викладачів є позитивними.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

За результатами робочих зустрічей з гарантом програми (Телетова С.Г.), деканом факультету іноземної та слов'янської філології (Коваленко А.М.), завідувачем кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання (Іванова І.Б.), начальником відділу кадрів (Пустовіт Л.В.), НПП з'ясовано, що процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, відбуваються відповідно до чинного законодавства, «Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДПУ імені А.С.Макаренка»

(https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/poryadok_provedennya_konkursnogo_vidboru_pri_zamischenni_vakposad_npp_ofaf9.pdf), згідно з якими було обрано за конкурсом викладачів групи забезпечення ОП. Зауважимо, що під час конкурсного відбору враховуються наукові досягнення викладачів, рейтинговий показник діяльності їх (положення «Про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, навчально-наукових інститутів, факультетів ...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf); рейтинг наукової діяльності викладачів, що забезпечують освітню програму (інституту): <https://drive.google.com/drive/folders/1MB-sPFCaLgDwml6WcW56yDnbZsvSBuZ?usp=sharing>) та результати опитування здобувачів вищої освіти, адже в університеті здійснюється систематичний моніторинг якості освітніх послуг у вигляді анонімного опитування студентів щодо ефективності роботи НПП. За твердженням представників

ЗВО, задіяних у процедурах конкурсного добору викладачів, протягом усього періоду існування програми не виникало випадків недобросовісного виконання зазначеного вище «Порядку...» або конфліктних ситуацій, пов'язаних із його виконанням.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертна група підтверджує, що ЗВО здійснює тісну співпрацю з роботодавцями, зокрема на рівні забезпечення базами для проходження практик та обговорення ОП. Регламентується це «Положенням про раду роботодавців» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_5714a.pdf). На сайті факультету іноземної та слов'янської філології розміщено угоди про співпрацю із ЗЗСО (<https://fisf.sspu.edu.ua/dokumentatsiia>; <https://fisf.sspu.edu.ua/spivpratsia-rosmov>). Результати інтерв'ювання роботодавців, зокрема Чхайло Л.М. (Комунальний заклад Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти); Фролової Т.І. (Лебединська загальноосвітньої школи I-III ступенів №3); Коник Л.М. (Жовтнева спеціалізована школа I-III ступенів Білопільського району Сумської області); Гмирі Н.І. (КУ Сумська класична гімназія); Сенчуріної Л.Є. (КУ ССШ I-III ступенів № 10 імені О.А. Бутка) засвідчують, що вони активно долучаються до організації та реалізації освітнього процесу, беруть участь у засіданнях ради стейкхолдерів (Наказ про затвердження складу експертних рад стейкхолдерів за освітніми програмами: https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/nakaz_pro_zatverdzhennya_skladu_ekspertnih_rad_steykholderiv_za_op_897aa_10c09.pdf), нарадах з проведення педагогічних практик, дискусійних платформах у контексті науково-практичних конференцій, залучаються до оцінки освітніх програм, надають пропозиції щодо вдосконалення рівня підготовки випускників, їх професійних компетентностей, проводять бесіди зі студентами. На зустрічі роботодавці підтвердили, що брали активну участь в обговоренні напрямів удосконалення ОП 2017 року, створенні та рецензуванні нової редакції ОП 2020 року, підтвердженням тому є відповідні протоколи засідань (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/protokoli_zasidan_robchoy_i_grupi_steykholderiv_2018-2019_267a7.pdf; https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/protokoli_zasidan_robchoy_i_grupi_steykholderiv_2019-2020_649af.pdf;). Також стейкхолдери зазначили, що постійно звертаються до НПП кафедри і російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання за порадами і рекомендаціями щодо наукового складника їхньої діяльності і завжди отримують позитивний і фаховий фідбек.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Робочі зустрічі з гарантом та групою забезпечення ОП засвідчили, що до проведення аудиторних занять за ОП періодично залучаються провідні фахівці вітчизняних та закордонних ЗВО, зокрема: Жиленко І.Р., д.філол.н., доц. кафедри журналістики та філології СумДУ; Статівка В.І., д.п.н., проф. відділення російської мови і літератури Інституту іноземних мов і літератури Ланчжоуського університету (КНР); вчителі-практики: Коник Л.М., старший учитель російської мови і зарубіжної літератури Миколаївської спеціалізованої школи I-III ступенів Миколаївської селищної ради Білопільського району Сумської обл.; Сенчуріна Л.Є., учитель вищої категорії, старший учитель зарубіжної літератури Сумської спеціалізованої школи I-III ступенів №10). Документально підтверджена участь професіоналів-практиків галузі в освітньому процесі ОП. Це читання лекцій, проведення практичних, лабораторних занять («Гостьова» лекція на тему «Мультимедійна культура як важлива вимога до вчителя російської мови як іноземної» (<http://surl.li/mbte>)). Інтерв'ювання стейкхолдерів дало змогу зробити висновок про те, що спілкування здобувачів вищої освіти з професіоналами-практиками відбувається також під час проходження навчально-виробничих практик у закладах середньої освіти, зокрема студенти мали можливість відвідувати уроки вчителів-предметників. Для якісної реалізації засадничих основ ОП і покращення практичного складника її рекомендуємо продовжувати практику залучення до викладання та організації освітнього процесу (проведення гостьових лекцій, лабораторних та практичних занять) роботодавців / професіоналів-практиків (на волонтерських засадах).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО передбачено умови для професійного розвитку викладачів, зокрема, розроблено та втілено в дію «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/poryadok_pidvishchennya_kvalifikaciyi_ped_i_naukped_pracivnikiv_82d7f.pdf). За сприяння університету НПП, які забезпечують реалізацію ОП, протягом останніх років реалізували право на підвищення кваліфікації за профільною спеціальністю під час стажування в СумДУ і СумДПУ імені А.С. Макаренка (Пахненко І.І.), на базі КЗ «Сумський обласний центр післядипломної педагогічної освіти» (Медвідь Н.О., П'ятаченко С.В.), в Інституті мовознавства АН України (Телетова С.Г.), у провідних ЗВО України (Іванова І.Б.) та на базі закордонних закладів освіти (Савченко З.В.). Здійснений аналіз кадрового забезпечення загалом засвідчує наявність у викладачів обов'язкового підвищення кваліфікації за останні 5 років. Під час бесіди інтерв'юери також наголосили, що для НПП в університеті постійно проводять фахові конференції, майстер-класи, воркшопи, семінари, круглі столи тощо. Однак ЕГ рекомендує налагодити систему активного сприяння міжнародному стажуванню та стажуванню у провідних ЗВО України викладачів ОП (оскільки ЗВО забезпечує таку можливість (Підтвердження матеріального стимулювання НПП щодо стажувань за кордоном: <http://surl.li/mbux>), наразі такі

стажування пройшли лише к.філ.н., доц. Савченко З.В. та к.п.н., доц. Іванова І.Б. Окрім того, рекомендуємо активізувати роботу НПП за ОП у проходженні різних онлайн-курсів на платформах Coursera, EdEra, Prometheus тощо.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Робочі зустрічі з НПП ОП підтвердили, що ЗВО стимулює і заохочує розвиток викладацької майстерності, що регламентується «Положенням про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників, кафедр, інститутів, факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_reytingovu_sistemu_ocinyuvannya_diyalnosti_d2a31.pdf), «Положенням про почесні звання СумДПУ імені А.С. Макаренка», (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_pochesni_zvannya_sumdpu_d690d.pdf), «Положенням про преміювання працівників», «Положенням про встановлення надбавок і доплат працівникам університету», «Положенням про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків», які є складниками Колективного договору (додатки 3, 4, 12) (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/11/05/kolektivniy_dogovir_2019-2022.pdf). Безперечно, позитивною практикою є заохочення викладачів грамотами і подяками (<https://drive.google.com/file/d/1gTHfKUx69JHzg9ae7-y941XH-LofRFI4/view?usp=sharing>), є також приклади матеріального стимулювання НПП за публікації статей у наукометричних базах Scopus та Web of Science, міжнародні стажування і проекти, матеріальною винагородою (<http://surl.li/mbux>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, які задіяні у реалізації ОП, забезпечує досягнення визначених програмою цілей та ПРН. Процедури конкурсного відбору НПП є прозорими і дають можливість забезпечити високий рівень реалізації ОП. ОП має практику залучення роботодавців / професіоналів-практиків (на волонтерських засадах) до викладання та організації освітнього процесу (проведення гостьових лекцій, лабораторних та практичних занять).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Після ретельного вивчення документів ЗВО та інтерв'ювання усіх учасників освітнього процесу ЕГ рекомендує: – НПП розширити наукові доробки з тих ОК, які вони забезпечують та збільшити відсоток наукометрії, саме в базах Scopus та Web of Science.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Професійна та академічна кваліфікація викладачів відповідає цілям ОП та дає змогу досягти цілей програми й ПРН. Конкурсний добір викладачів є прозорим, усіляко підтримується професійний розвиток викладачів. Налагоджено співпрацю з вітчизняними і закордонними ЗВО в межах програм академічної мобільності. Вищезазначені рекомендації не є суттєвими, загалом не впливають на якість освітнього процесу, тому відзначаємо рівень відповідності критерію як В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час онлайн візиту ЕГ пересвідчилася в тому, що фінансові та матеріально-технічні ресурси, а також навчально-методичне забезпечення ОПП у повному обсязі сприяють досягненню визначених ПРН та цілей навчання. Навчання студентів відбувається в чотирьохповерховому навчальному корпусі №4. ЕГ отримала доступ до відео та «віртуальну екскурсію» університетом, факультетом іноземних та слов'янських мов, гуртожитками й упевнилася у тому, що: 1. Аудиторний фонд для обслуговування ОПП має забезпечення комп'ютерним та мультимедійним обладнанням, що відповідає сучасним вимогам щодо провадження освітньої діяльності та уможливує НПП використовувати новітні інформаційно-комунікаційні технології. 2. Експертам продемонстрували сучасний лінгафонний кабінет на 15 місць, з розширеними можливостями для лінгафонної лабораторії, з набором для мультимедійного інструментарію тощо, які сприяють якісному процесу засвоєння іноземних мов. 3. Роботу університету забезпечують 4 потужні сервери. На окремому сервері пакет програм Деканат, які використовують для організації, планування, розроблення електронного додатку з розкладом занять тощо. 4. ЗВО реалізує можливість користуватися фізичними та електронними фондами бібліотеки. Бібліотека СумДПУ має окремий сервер для автоматизованої інформаційної системи УФД/бібліотека та запроваджено в дію нову версію веб-сайту бібліотеки, адаптовану під мобільні пристрої та версії різних браузерів, що є надзвичайно актуальним для користувачів освіти в умовах змішаного чи дистанційного навчання. 5. В аудиторіях ФІСФ є відокремлені читальні зали для диференційованого обслуговування читачів, їх поповнюють переважно навчально-методичними матеріалами, що опубліковані членами кафедри. НПП відзначили, що ЗВО дає змогу складати списки необхідної літератури для закупівлі. 6. Доступ до медичної допомоги гарантується наявністю Відділу охорони здоров'я, до якого входять: медичний пункт, кабінети: стоматологічний, лікувального масажу, косметологічний, арт-технологій; зала лікувальної фізкультури, реабілітаційна зала. З огляду на карантинні обмеження - це можливість для студентів-іноземців жити комфортно. 7. Ідальня може одночасно обслуговувати до 150 осіб, відкрито новий кондитерський цех. За словами студентів, у меню є страви, які враховують етнічні традиції споживання іноземців. 8. Усебічний розвиток студентів СумДПУ задовольняється наявністю спортивних майданчиків, гімнастичної, ігрової, тренажерної зали, зали боротьби, басейну, актової зали, легкоатлетичного стадіону. 9. Гуртожитки з поліпшеними умовами проживання відповідають високим стандартам; відремонтовані гуртожитки з економною оплатою також забезпечують студентів комфортними умовами проживання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

За результатами дистанційної експертизи та опитувань стейкхолдерів підтверджено достовірність поданої у відомостях про самооцінювання інформації щодо вільного та безкоштовного доступу викладачів та здобувачів вищої освіти до освітніх ресурсів. Усі учасники освітнього процесу мають безоплатний доступ до мережі Інтернет (безкоштовний доступ до мережі Wi-Fi забезпечено у всіх навчальних приміщеннях СумДПУ, де реалізована ОП), до ресурсів навчальної та наукової бібліотек, зокрема до електронних, навчальної літератури на кафедрі. Вони можуть дистанційно користуватися бібліотечними інформаційними послугами, мають доступ до наукометричних баз даних тощо. Бібліотечний фонд налічує 888 тис. примірників, електронна бібліотека – понад 21500 документів, репозитарій – понад 7000 документів. Здобувачі вищої освіти за цією ОП мають змогу вільно користуються підручниками, художньою літературою та навчально-методичними виданнями викладачів кафедри. На період дистанційного навчання у СумДПУ імені А.С. Макаренка для організації освітнього процесу активно використовується платформа «Moodle», на якій розміщено навчальні матеріали та завдання для самостійної роботи. У кожного здобувача є корпоративна пошта й безоплатний доступ до електронного кабінету й навчальних матеріалів. На час роботи експертам були надані коди підключення до платформи й окремих класів. З метою формування позитивного іміджу ЗВО, висвітлення новин у 2016 р. було створено власну щотижневу телевізійну програму «СумДПУ-онлайн» (<http://www.atv.sumy.ua/shows.html>) в ефірі найпопулярнішого на Сумщині телевізійного каналу ATV. Студенти-філологи мають можливість долучитися до створення сучасного інформаційного контенту.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час проведення акредитаційної експертизи членам експертної групи вдалось встановити, що освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти за ОП та дозволяє задовольнити їхні потреби й інтереси. 1. У ході спілкування зі здобувачами вищої освіти та студентським самоврядуванням було виявлено, що заклад сприяє адаптації місцевих та іноземних студентів шляхом організації культурних заходів, а саме «Адаптація студентів до навчання», «Згуртованість колективу», «Діагностика адаптації до умов проживання у гуртожитку», «Діагностика потреби психологічної допомоги студентам», «Студентське життя поза межами навчання» та заходів з урахуванням національного контексту. 2. Відремонтована ідальня університету задовольняє якістю обслуговування і, за словами здобувачів ОП, навіть смакові уподобання. 3. Взаємовідносини здобувачів із викладачами кафедри, як було спостережено під час зустрічей, взаємоприязні. Згідно з інформацією, отриманою під час відкритої зустрічі зі здобувачами, вони можуть звернутися за порадою, до їхньої думки дослухаються – на цьому особливо акцентовано увагу під час бесіди; студенти дуже високо оцінювали об'єктивне ставлення викладачів до них. 4. Здобувачі-іноземці можуть брати участь у наукових гуртках та творчих об'єднаннях, що функціонують у межах ЗВО загалом, виявляють активність в спортивних заходах. 5. Під час обговорення матеріально-технічної бази гарант ОПП, керівництво ЗВО підтвердили, що кафедра й аудиторії забезпечені вогнегасниками. Це було продемонстровано й на «віртуальній

екскурсії закладом". 6. Стан вбиральні у навчальному корпусі відповідає європейським стандартам і може бути зразком господарювання.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група встановила, що освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти відбувається належним чином через деканат факультету, викладачів кафедр, кураторів та студентське самоврядування. З метою інформаційної підтримки здобувачів вищої освіти за ОП Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література) навчальний заклад оприлюднює робочі програми дисциплін, інформацію про наукову і виховну роботу, розклад занять на офіційному сайті університету, сайті кафедри, а також надає інформацію студентам за допомогою використання соціальних мереж, таких як Facebook та Viber. Електронний розклад занять зручно розташовано на головній сторінці ЗВО (Coogl Play та App Store). Забезпечення здобувачів консультативною підтримкою здійснюється представниками студентського самоврядування та науково-педагогічними працівниками. В університеті функціонує психологічна служба, що надає психологічну допомогу здобувачам вищої освіти, проте під час зустрічі з представником психологічної служби Ратеєвою В.О. про конкретні приклади адаптивної психологічної допомоги здобувачам-іноземцям дізнатись не вдалось. Під час огляду матеріально-технічної бази експертній групі вдалось встановити наявність скриньок довіри.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Під час огляду матеріально-технічної бази експертна група переконатися, що в СумДПУ забезпечено всі умови для навчання здобувачів з особливими потребами, зокрема експертній групі була продемонстрована наявність пандусів, широких дверей, через які на візочнику можна потрапити у приміщення. Експертна група встановила, що навчальний заклад опікується питанням здобувачів з особливими освітніми потребами, що підтверджується наявність в університеті лабораторії «Проблеми інклюзивної освіти». Варто зазначити, що під час зустрічі з представниками допоміжних сервісних структур експертною групою встановлено, що з метою створення комфортних умов для дівчини з особливими потребами, що навчається на іншій ОП, графік занять формувався так, аби пари проходили на першому поверсі, оскільки у корпусі не передбачено ліфт.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедури вирішення конфліктних ситуацій регламентовані «Статутом СумДПУ», «Положеннями про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ». Є окрема веб-сторінка "Запобігання та протидія корупції", на якій розміщена анкета для анонімного опитування, інформація для викривачів, заходи-протидії, нормативні документи тощо (<http://surl.li/mcby>). Експертна група у ході спілкування зі студентським самоврядуванням, випускниками на відкритій зустрічі (Ніконова Є., працює в інтернаті для обдарованих дітей, м. Суми), Дегтяренко Д., викладач російської та української мови в Сумському національному аграрному університеті, Ткаченко Н., зараз у декретній відпустці) встановила, що студенти й випускники обізнані з процедурою оприлюднення виявлених конфліктних ситуацій та знайомі з алгоритмом їх вирішення. Здобувачі зазначали, що конфліктні випадки не траплялись. Правила щодо врегулювання конфліктів для здобувачів вищої освіти за ОП чітко визначені у «Положенні про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ». Під час розмови зі здобувачами вищої освіти та представниками студентського сенату з'ясовано, що існує неформальний механізм вирішення таких ситуацій в індивідуальний спосіб через звернення до НПП, адміністрації ЗВО й органів студентського самоврядування. Прикладів, ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією, не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Експертна група вважає сильною стороною матеріально-технічне забезпечення університету, що сприяє всебічному розвитку всіх здобувачів вищої освіти та зокрема і тих, хто навчається за ОП Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література): 1. Сучасний аудиторний фонд із комп'ютерним та мультимедійним забезпеченням. 2. Лінгафонний кабінет з розширеними можливостями, які сприяють якісному процесу засвоєння іноземних мов. 3. Забезпеченість роботи університету 4 потужними серверами. 4. Фізичні та електронні фонди бібліотеки СумДПУ, наявність автоматизованої інформаційної системи УФД/бібліотека та запровадження нової версії веб-сайту бібліотеки, адаптованої під мобільні пристрої та версії різних браузерів, що є надзвичайно актуальним для користувачів освіти в умовах змішаного чи дистанційного навчання. 5. Відокремлені читальні зали для

диференційованого обслуговування читачів. 6. Належні умови для навчання здобувачів з особливими освітніми потребами, зокрема наявність пандусів, широких дверей. Системно організована освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти 7. Власна щотижнева телевізійна програма «СумДПУ-онлайн» (<http://www.atv.sumy.ua/shows.html>) в ефірі телевізійного каналу ATV. 8. Наявність організації Відділу охорони здоров'я, у структурі якого медичний пункт, кабінети: стоматологічний, лікувального масажу, косметологічний, арт-технологій; зала лікувальної фізкультури, реабілітаційна зала, може бути взірцем для інших ЗВО. 9. Простора їдальня, новий кондитерський цех. В меню їдальні страви, які враховують етнічні смаки, традиції споживання іноземців. 10. Наявність спортивних майданчиків, гімнастичної, ігрової, тренажерної зали, зали боротьби, басейну, легкоатлетичного стадіону, які забезпечують усебічний фізичний розвиток студентів СумДПУ. 11. Гуртожитки з комфортними умовами проживання. 12. Дотримання заходів протипожежної безпеки, забезпеченість приміщень новими вогнегасниками. На сайті ЗВО оприлюднена новина про проведення в університеті навчального «гасіння пожежі» та умовної евакуації студентів із залученням техніки та служб із пожежогасіння. Стан вбиральні у навчальному корпусі відповідає європейським стандартам.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін за даним критерієм не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Загалом за критерієм «Освітнє середовище та матеріальні ресурси» ОП відповідає встановленим вимогам, а тому експертна комісія оцінює його за рівнем відповідності А.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО існує Центр забезпечення якості вищої освіти <https://sspu.edu.ua/tsentr-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity>, до функції якого належить «формування політики гарантії забезпечення якості освіти в Університеті», а також розроблення політики та процедур, пов'язаних з опрацюванням, моніторингом і періодичним переглядом ОП, а також вивчення думки студентів стосовно якості освіти: викладання, освітніх програм і курсів, супровідних документів (шаблонів, методичних рекомендацій та ін.). На сторінці є низка нормативних документів (<https://sspu.edu.ua/normatyvni-dokumenty>), де викладено напрями й тенденції обговорення, перегляду ОП. («Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf), «Положення про освітні програми у СумДПУ імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf). Чітко налагоджена процедура співпраці із Радами стейкхолдерів за освітніми програмами, роботодавців, визначені їхні завдання, функції, скваліфіковано інструментарій впливу стейкхолдерів на забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, спрогнозовано їхні інтереси й запити. Прописані положення про Асоціацію випускників https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_asociaciju_vipusknikiv_studentiv_ta_druziv_de8f1.pdf. Встановлено прозорий алгоритм періодичного перегляду ОП: протягом кожного навчального року, за допомогою різноманітних опитувань, проводиться моніторинг думки здобувачів; наприкінці навчального року члени робочої групи та стейкхолдери здійснюють аналіз ОП, за результатами якого заслуховуються пропозиції щодо вдосконалення змісту ОК та внесення змін (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf). Отже, ЕГ висновок про загальну відповідність ОП вимогам підкритерію 8.1.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти через органи студентського самоврядування (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>) частково залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості та перегляду освітньої програми. Студенти беруть участь в обговоренні змін до освітньої програми на засіданнях випускових кафедр, висловлюючи власні пропозиції щодо вдосконалення ОП (це підтвердили здобувачі й випускники під час зустрічі: А. Уразова, М. Нурбаєва). Періодично організовано анонімні опитування здобувачів вищої освіти щодо задоволеності її якістю, проведення яких регламентується «Методичними рекомендаціями до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу...» https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_ocinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf) із затвердженими формами анкет. Анкетування проводиться письмово, або в електронному форматі за допомогою Google-форм. Зокрема, гарантка ОП надала покликання, у якому відображено результати опитування здобувачів стосовно якості викладання за даною ОП. (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/17/zdobuvachi_vischoyi_osviti_opp_ros_mova_ii_semestr_19-20_97966.pdf). Отриману в результаті опитувань інформацію аналізує та систематизує Центр забезпечення якості вищої освіти. Матеріали передаються для ознайомлення керівництву Університету, факультету з подальшим обговоренням на засіданнях кафедр, науково-методичної комісії тощо, у зв'язку з чим було уточнено зміст окремих тем Методики викладання російської мови, уведено модуль «російська мова як іноземна», збільшено обсяг виробничої практики тощо. Окрім цього зафіксовано конкретні приклади якісного поліпшення процесу викладання шляхом використання сучасних інтерактивних методів навчання («Коло ідей», «Займи позицію»): «Коло ідей»: як ми навчаємося вирішувати комунікативні проблеми: <https://fisf.sspu.edu.ua/news/185-kolo-idej-yak-mi-navchaemosya-virishuvati-komunikativni-problemi>; Навчаємося з використанням сучасних методів: <https://fisf.sspu.edu.ua/news/186-navchaemosya-z-vikoristannya-suchasnikh-metodiv>. З'ясовано, що здобувачі освіти за ОП, мають достатню підтримку під час використання технологій дистанційного навчання (Інформація для студента: як працювати на платформі Мудл Moodle: <https://www.youtube.com/watch?v=P5Woz3HXUNo&feature=youtu.be>; Інформація для студента: як додати у Moodle свій файл з Гугл-диску: <https://www.youtube.com/watch?v=OCiTrKLuURY>) тощо. Отже, ЕГ зазначає, що вимог підкритерію 8.2. загалом дотримано.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час розгляду цього підкритерію необхідно враховувати специфіку ОП: більшість випускників після отримання диплома повертаються у свою країну й працюють в тамтешніх закладах середньої освіти. Тому зв'язок із ними є ускладненим. Проте на зустрічі були присутні роботодавці з України (Л.М. Чхайло, Т.І. Фролова, Н.І. Гмиря та ін.), які фактично є постійними роботодавцями й керівниками педагогічної практики студентів. Відзначено високий рівень соціальних навичок випускників, а також те, що вони швидко й легко адаптуються до нових вимог і нових умов праці. Їхні рекомендації враховано під час перегляду ОП. Порядок залучення роботодавців до процесу розгляду ОП визначено Положеннями про раду роботодавців (<http://surl.li/mcdl>), на сайті університету розміщено угоди, договори про співпрацю. Експертній групі також надано зразки робочих вакансій для випускників ОП (<http://surl.li/mcdi>). Отже, підтверджено, що ЗВО працює над тим, щоб долучати роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП, а тому вимог підкритерію 8.3. загалом дотримано.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Акредитація ОП «Російська мова і зарубіжна література» є первинною, тому випускників за цією ОП ще не було. Проте ЕГ запросила на зустріч випускників кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики її викладання, які навчалися за бакалаврськими / магістерськими ОП або навчаються в аспірантурі, оскільки вважала за потрібне з'ясувати, чи долучають їх як стейкхолдерів до перегляду ОП, чи відстежують їхній кар'єрний шлях та ін., що може слугувати джерелом інформації під час наступної акредитації ОП. Отримана інформація є важливою в контексті загальної культури якості та внутрішнього забезпечення якості освіти у ЗВО. Також у СумДПУ імені А.С.Макаренка засновано Асоціацію випускників (<https://sspu.sumy.ua/assoc/>), у вільному доступі Анкета випускника-макаренківця (<https://sspu.edu.ua/anketa-vipusknika>) для анонімного онлайн-опитування щодо удосконалення системи забезпечення якості вищої освіти в університеті. На сайті ЗВО відбито перелік кращих випускників університету. Проте специфіка ОП засвідчує, що кар'єрний шлях випускників відстежити складно – вони зазвичай повертаються до своїх рідних країн. Гарантка ОП наголосила на тому, що кафедра постійно спілкується з випускниками, які працюють в школах Туркменістану. Знають про те, що всі студенти, які навчалися за даною ОП, отримали підтвердження диплому СумДПУ ім. А. С. Макаренка у Туркменістані. Здобувачі освіти теж підтвердили цю інформацію. На зустрічі з випускниками 2018, 2015 року з'ясовано, що вони не знають, чи існує асоціація випускників, однак щороку зустрічаються неформально. Водночас університет проводить заходи для співпраці та обміну досвідом між випускниками, здобувачами та роботодавцями, зокрема: «Педагогічний фестиваль», «Ярмарок вакансій» тощо. Рекомендуємо налагодити зворотний зв'язок із випускниками, розробити процедуру спілкування з метою врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників, періодично проводити опитування, зустрічі з тими, хто залишився працювати в Україні, тощо. ЕГ констатує, що загалом ОП відповідає вимогам підкритерію 8.4.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості вищої освіти в університеті, зокрема система ефективних процедур перегляду освітніх програм, чітко сформована. Зауваження до ОП з боку внутрішньої системи на сьогодні відсутні. ЕГ установила, що моніторинг реалізації освітньої програми із залученням різних груп стейкхолдерів уже сьогодні набуває певної організованості з урахуванням специфіки конкретної ОП. На рівні університету, факультету іноземної та слов'янської філології систематично організовують опитування здобувачів вищої освіти, із результатами яких можна було ознайомитися під час підготовки до візиту. Проведення опитувань серед студентів дало змогу ідентифікувати певні недоліки та потреби у вдосконаленні ОП (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/protokoli_zasidan_robocchoyi_grupi_steykholderiv_2018-2019_267a7.pdf). Проектна група працює над урахуванням пропозицій щодо вдосконалення освітньої програми. Отже, ЕГ робить висновок про відповідність ОП підкритерію 8.5 загалом.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація є первинною. Рекомендації і запити експертної групи під час підготовки до візиту та під час власне онлайн візиту взято до уваги, на них оперативно реагували: зокрема, на кафедру оприлюднено Робочу програму та Положення про соціолінгвістичну практику (<https://drive.google.com/file/d/1TbaNV61uDwWskdU5wJpqD3VfsZ58ujJo/view?usp=sharing>).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ установила, що процедури й політики забезпечення якості належним чином сприймають усі члени академічної спільноти ЗВО. Заклад впроваджує культуру якості освіти відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (<http://surl.li/mceo>) «Положення про освітні програми у СумДПУ імені А.С. Макаренка» (<http://surl.li/mcev>), «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності...» (<http://surl.li/mcey>), утворено Центр забезпечення якості вищої освіти, де узагальнено систему управління освітою. Зокрема, сформована рівнева структура внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти університету. Контроль за якістю освітнього процесу регулюється п. 5.3 «Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності...» (<http://surl.li/mceo>), Відомості, надані у звіті про самооцінювання, аналіз нормативно-правової бази ЗВО, а також результати зустрічей з академічною спільнотою, дають підстави стверджувати, що на факультеті іноземних та слов'янських мов злагоджено співпрацюють всі структури, що відповідають за культуру якості освіти на ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Серед сильних сторін освітньої програми виокремимо такі: Загальноуніверситетська політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ЗВО врегульована нормативними положеннями. Відповідні процедури та політики сприймаються як корисні та належні всіма членами академічної спільноти. Адміністрація закладу й розробники освітньої програми під час візиту експертної групи виявили позитивне ставлення до висловлених рекомендацій. Здійснювані на кафедрі і на факультеті заходи вможливають внесення коректив в освітню програму, у підходи до оцінювання знань, а також удосконалення методів викладання. Позитивним є Положення про раду стейкхолдерів з чітким окресленням статусу такої ради, структури, функцій, а також висвітлення на сайті робочих зустрічей з роботодавцями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

У контексті Критерію 8 ЕГ висловлює такі практичні рекомендації: 1. З'ясовано, що студенти-іноземці через певну власну пасивність не залучені до складу керівництва органів студентського самоврядування й не мають можливості через публічні виступи на зустрічах висловлювати свої думки та пропозиції з питань покращення ОП та інших процедур забезпечення її якості. Рекомендуємо продумати механізми залучення студентів-іноземців до більш тісної співпраці з органами студентського самоврядування. 2. Моніторинг реалізації освітньої програми із залученням різних груп стейкхолдерів уже сьогодні набуває певної організованості з урахуванням специфіки конкретної ОП. Рекомендуємо: сформувати модель регулярного обговорення освітньої програми, а також відображення такого обговорення в соціальних мережах. Рекомендуємо: розглянути питання про формування цілісної траєкторії фахової

кар'єри випускників ОП з інших країн, можливо через залучення їх до Асоціації випускників СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Загалом ОП за критерієм «Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми» відповідає вимогам, а тому експертна комісія оцінює його за рівнем відповідності В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група встановила, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними, чіткими, зрозумілими та регламентовані у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (<http://surl.li/mcet>), «Положенням про освітні програми у СумДПУ імені А.С. Макаренка» (<http://surl.li/mcev>), «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності...» (<http://surl.li/msey>), Положенням та Кодексом академічної доброчесності (<http://surl.li/mcmw>) тощо. Забезпечення здобувачам вищої освіти формування індивідуальної освітньої траєкторії регульоване п. IX с. 42 «Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/mcqe>); «Положенням про порядок забезпечення вільного вибору студентами навчальних дисциплін» (<http://surl.li/mcqh>), на сайті факультету є інформація про проведення презентацій вибіркових дисциплін (<http://surl.li/mcqh>) та Каталог вибіркових дисциплін. Заохочення викладачів регулюють Положення Колективного договору про матеріальне стимулювання за результатами наукової діяльності» (<http://surl.li/mcqi>), про рейтингове оцінювання НПП, кафедр (<http://surl.li/mbif>). Забезпечення здобувачам вищої освіти формування індивідуальної освітньої траєкторії регульоване п. IX с. 42 «Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/mcgef>); «Положенням про порядок забезпечення вільного вибору студентами навчальних дисциплін» (<http://surl.li/mbid>), на сайті факультету є інформація про проведення презентацій вибіркових дисциплін (<http://surl.li/mcqh>) та Каталог вибіркових дисциплін. Діяльність Студентського самоврядування СумДПУ імені А.С. Макаренка регламентована «Положенням про студентське самоврядування...» від 02.11.2016р. (<http://surl.li/mcqk>) Отже, у ЗВО розроблено комплекс установчих та регламентувальних документів, у яких визначено чіткі й зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу. Усі документи є у вільному доступі на сайті ЗВО, їх послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Доступність реалізації освітніх програм та інформації досягається також тим, що сайт СумДПУ імені А.С. Макаренка забезпечує супровід різними мовами (українською, англійською, російською, казахською, китайською, узбецькою тощо). Однак ЕГ відзначає, що в короткий термін складно знайти всі необхідні документи, бо розгалужена структура підрозділів Університету і, як наслідок, розгалужена структура сайту ускладнює роботу сторонньої людини. Нормативні документи згруповано за роками затвердження, що також утруднює пошук документів певного тематичного напрямку

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На зустрічах зі стейкхолдерами встановлено, що проект нової ОП (Російська мова і зарубіжна література) було розміщено на сайті ЗВО, цю інформацію підтверджує гарантка та стейкхолдери, які вносили пропозиції з удосконалення ОП. На сьогодні проект доступний для обговорення. Побаження та зауваги акумульовані на електронній пошті кафедри, а згодом обговорюються. Експертній групі не вдалось встановити дату опублікування проекту ОП на 2020 рік в зв'язку з відсутністю цієї дати на сайті. Результати рекомендацій щодо проекту цієї ОП відсутні на сайті. Рекомендовано забезпечити технічну можливість формування відгуків і пропозицій до наявного проекту безпосередньо під ним.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та

компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Експертною групою встановлена наявність своєчасно оприлюдненої достовірної інформації про освітню програму на офіційному сайті Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Освітня програма складається з загальної інформації, мети освітньої програми, очікуваних результатів та переліку компонентів. Експертна група встановила, що обсяг інформації щодо ОП є достатнім для того, щоб забезпечити потенційних вступників можливістю робити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У ЗВО визначені чіткі й зрозумілі правила й процедури, прописані в низці положень, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Необхідні документи є у відкритому доступі на сайті ЗВО. Зазначені правила й процедури послідовно дотримані під час реалізації ОП. На офіційному веб-сайті ЗВО, який має супровід різними мовами, оприлюднено точну й достовірну інформацію про освітню програму в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та суспільства. Експертна група відзначає публічність і доступність обговорення проекту освітньої програми, активну участь стейкхолдерів в аналізі проекту та чинної освітньої програми, її компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

1. Пошук необхідної інформації дещо ускладнений: доводиться користуватися пошуком по сайту, або шукати сторінки відповідних підрозділів, а на них – необхідні документи. Групування нормативних документів за роками затвердження також утруднює пошук документів певного тематичного напрямку. Рекомендуємо оприлюднити всі базові нормативно-правові документи на одній сторінці, де їх було б легко знайти будь-якій зацікавленій особі чи стейкхолдерів. 2. Експертна група рекомендує не видаляти проекти ОП із сайту, не узагальнювати їх, а доопрацьований варіант перезатверджувати, розміщуючи його як окремий документ. Рекомендуємо: забезпечити технічну можливість формування відгуків і пропозицій до наявного проекту безпосередньо під ним.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО визначив чіткі та зрозумілі процедури, які регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу. Усі документи є у вільному доступі. На сайті СумДПУ імені А.С. Макаренка доступна вся необхідна інформація щодо ОП та її складників, за винятком робочих програм та силабусів кількох ОК, які розміщені на платформі Moodle. З огляду на виявлені незначні зауваження до прозорості та публічності, які загалом не впливають на якість ОП, рівень відповідності ОП Критерію 9 ЕГ визначає як В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Корновенко Лариса Віталіївна

Члени експертної групи

Овсієнко Людмила Миколаївна

Новік Крістіна Іванівна